

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

והוי מתאבק בעפר רגליהם

פניני נועם שיח - א

שלח תשע"ט

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשע"ט

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות
נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת הנגיד החסיד המפואר מו"ה ישראל וועלץ הי"ו ראש הקהל סאטמאר לייקווד לרגל שמחת נשואין של בתו שתהי' עב"ג המופלג בתור"ש החתן יחזקאל סאמעט נ"י ממצוייני ישיבת אוהל משה לייקווד יזכה בע"ה לרוות הרבה תענוג ונחת

והוי מתאבק בעפר רגליהם

פניני "נועם שיח" - א

מפתח הגאונים והצדיקים

רבי יעקב ישראל קניבסקי ה"סטייפלער"

בעל "ויואל משה" מסאטמאר

רבי ישראל אבוחצירא ה"באבא סאלי"

רבי משה פיינשטיין

רבי עובדיה יוסף

בעל "ויחי יוסף" מפאפא

בעל "נועם אליעזר" מסקולען

בעל "שפע חיים" מצאנז-קלויזנבורג

בעל "שם משמואל" ממאטערסדארף

בעל "שבט הלוי"

ד"ר

אדוני ד"ר יצחק דובנוב
מוזר שלחתי לך לכתובת הרבנות
ולמה פה לא יצאתי יפה ויעניו כיצד
דובנוב רשען לך וברכה ומקל לך
ובשב ושלח לך מורקו כל ימיך
הוא עם כל גאון ובענין
רצונך יצא לך

התורה
מנחת יצחק

ה"ר

אג מאלו הנהגות יצא פה מלך וכוונתו הרבה
היה לא מקל סתם יוד פתוח במופת
הפך אל אליו והנהגה כפד מע
לאות פתוח סתם וכוונתו לראוי בהנהגה הרבה
ונהג על שם אליו ומה פה ועל של עניניו
וידעו של עניניה דבריו וכוונתו
במה שיהיה דברך רבך עבד ולמה פתוח כבוד
אעמו כבודם אעמו וכוונתו
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

רבי משה ארי' פרינד

לפני עיניו הקב"ה יתברך
כמה הוא מזה ומה שאלו פתוח

עברתו
אברהם יצחק

רבי עובדיה יוסף

דוד פרעמיץ אמרו היה משה ישיבתיו רבנו הגדול קדוש
וענין אפי' בהנהגה אלו פתוח כבודם אעמו וכוונתו
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

גאב"ד דעברעצין
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

רבי פנחס הירשפרונג
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

רבי ירוחם אלשיך
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

רבי מנשה קליין

הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

רבי ישראל משה דובינסקי

הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

גאב"ד קאשווי

הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח
הוא פתוח למה שיהיה ואלו הפתוח לא פתח

רבי מאיר בראנדסדארפר

רבי משה האלברשטאם

והוי מתאבק בעפר רגליהם

פניני "נועם שיח" - א

והוי מתאבק בעפר רגליהם, והוי שותה בצמא את דבריהם (מסכת אבות פרק א, ד)

בפסוק נאמר (דברים ז', י"ב): והיה עקב תשמעון, ופירש רש"י "מצות שאדם דש בעקביו". מרן הגה"ק ה"חתם סופר" זי"ע מפרש, עפ"י הא דתנן (מס' אבות פ"א מ"ד): והוי מתאבק בעפר רגליהם והוי שותה בצמא את דבריהם, שהכוונה הוא כך, בזכות שהוא מתאבק בעפר רגלי חכמים – פי' שהוא רץ אחריהם – בשכר זה הוא זוכה להבין דבריהם כמי ששותה בצמא שנהנה בשתייתו, ומזה נהגו התלמידים לנוד ולנוע ממקומם אל ישיבות אחרות לשמוע בלימודים, והיינו "והיה עקב" – בזכות שהולכים עם העקב להתאבק בעפר רגלי חכמים, בזכות זה תשמעון את כל המשפטים האלה...

***

בספר מסילת ישרים (פרק כ"א, ד"ה הנה) כתב: מה שיועיל הרבה לקנות החסידות, הוא גודל ההסתכלות ורוב ההתבוננות וכו', וכן תועיל הקריאה בסיפור מעשה החסידים באגדות אשר באו שם, כי כל אלה מעוררים את השכל להתייעץ ולעשות כמעשיהם הנחמדים.

***

אמרו חז"ל (מסכת סוכה דף כ"א ע"ב) שאפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכים לימוד, ומפרש הרד"ק (תהלים א', ג), שאפילו שיחת חולין שלהם יכול אדם ללמוד מהם מוסר העולם והנהגת הבריות זה עם זה...

זכיתי להיכנס כמה פעמים אצל האי גאון וצדיק רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל – הנודע בשם ה"סטייפלער", ואני רוצה לספר סיפור שאירע עמי.

ידוע, שאת ספריו "קהלות יעקב", לא מכרו בחנויות הספרים – אם מישהו רצה לקנות את ספריו, היה עליו לטרוח ולרדת אליו בבית ולקנות ממנו. היות ומרן הסטייפלער זצ"ל לא שמע היטב ל"ע, לכן מי שרצה לומר לו משהו, היה צריך לרשום על גבי גליון את מבוקשו, והוא עיין בהכתב וענה לו תשובה. וכמו כן מי שרצה לקנות ספרים ממנו, היה צריך לכתוב על הפתק איזה ספרים בדיוק הוא רוצה, ואז היה נותן לו את הספרים.

פעם אחת בהיותי בארץ ישראל, הלכתי אל הסטייפלער זצ"ל במוצאי יום הקדוש. הסטייפלער ישב ואמר תהלים בשמחה גדולה ובהתרגשות (מנהג צדיקים הקודמונים) – כתבתי על פתק רשימה של ספרים שחפצתי לקנות אצלו, והגשתי לו את הרשימה.

הסטייפלער זצ"ל עיין בפתק שמסרתי לו, ואמר לי: אני נוהג שלא לעסוק עם מעות בעודי לבוש בגדי שבת, מחשש שמא אשכח ואכניס את המעות לתוך בגדי השבת והם ישארו שם עד השבת הבאה... ולכן הוא לא יכול למכור לי את הספרים. כתבתי לו בחזרה על הפתק – שאני לוקח אחריות – שלא יכניס את הכסף לתוך בגדי השבת. חזר הסטייפלער ושאלני אם אני יכול לחזור ולהיכנס אליו למחרת, וכתבתי לו בחזרה שלמחרת אני נוסע לאמריקא ואינני יכול.

אז הרהר הסטייפלער כמה רגעים, ואח"כ קם ממקומו ואמר לי שהוא כבר חוזר, והוא יצא.

נשארתי בחדרו לבד, אני ממתין חמש דקות – עשר דקות –
חמש עשרה דקות – עד שלבסוף הסטייפלער נכנס לחדר.

מה מאוד נדהמתי לראותו לבוש בבגדי חול! – הסטייפלער
זצ"ל יצא והחליף את כל בגדיו – מראשו ועד כף רגלו! – הוא לבש
את הטלית קטן של ימות החול וכו', ואפילו את הכפה שעל ראשו
הוא החליף! ורק אז לקח ממני הסטייפלער זצ"ל את המעות
והכניסם מיד במגירה שבשולחנו...

*****

פעם אחת נכנסתי אצל האי גאון וצדיק הנודע בשם
ה"סטייפלער" זצ"ל. ידוע שהסטייפלער כבדו אזניו משמוע רח"ל,
והיו צריכים לכתוב כל מה שרוצים לומר לו, ולכן כתבתי על פתק
מה שאני רוצה, בצירוף בקשה לברכה, ומסרתי לידי.

באמצע קריאתו, זרק פתאום בבהלה את הקוויטל ואמר
בהתרגשות "אוי! אני צריך להתפלל מנחה!" הסטייפלער זצ"ל קם
ממקומו, וסגר את הוילון, וניגש אל השטענדער, והתחיל להתפלל
תפילת מנחה ביחידות, ונשארתי יחידי בחדרו. תפילתו היתה
עבודה שלימה, הוא התפלל שמו"ע ארוכה, והתאנח רבות – אנחות
עמוקות מעומק לבו – בעת התפילה, וכל הזמן עמדתי בחדרו, ונפל
עלי פחד בראותי את עבודתו הנפלאה. לאחר שגמר תפילת
שמו"ע, התיישב ואמר תחנון בנפילת אפים. (ואולי היתה לו ספר תורה
בביתו או שהוא עצמו היה ספר תורה...)

כשגמר הסטייפלער זצ"ל להתפלל, מיד פנה אל הגמרא אשר
על השלחן והמשיך ללמוד, ושכח לגמרי ממני... כשראיתי שאינו
מרגיש שאני נמצא שם, הזזתי איזה דבר עד ששם לב לנוכחותי,

ותיכף התנצל ואמר "אנטשולדיקט", ומסרתי לו שוב את הפתק שלי, והמשיך לקרוא את מה שכתבתי שם.

כשיצאתי משם שאלתי את אחד ממקורביו על מקרה זה, והיה כמתמיה בעיני, למה היה צריך הסטייפלער להתפלל מנחה באמצע שקרא את הקוויטל שלי – האם לא היה יכול לסיים אתי מקודם, ולסגור את הדלת לאחר יציאתי מן החדר, ואז להתפלל? כששמע המקורב את שאלתי, שאל אותי באיזה שעה היה זה, ומשעניתי לו המשיך ואמר לי: דע! – הסטייפלער מחמת זקנותו קשה עליו ההליכה ואין לו כח ללכת לכל התפילות להתפלל בבית הכנסת, וכמו"כ אין הוא רוצה להטריח שיבואו מנין לביתו, ולכן הוא מתפלל בביתו, ואמנם הוא מכוין את השעה שמתפללים בבית הכנסת שלו – 'לדרמן' – הסמוך לביתו, ומעולם לא הסתכל על השעון לראות אם הגיע זמן מנחה, והוא מכוין את זה מעצמו! וכשהיה באמצע לקרוא את הפתק שלך, היה אז הזמן בדיוק שהתחילו להתפלל מנחה ב'לדרמן', ולכן הזדרז מאוד והתחיל להתפלל מנחה....

*****

בילדותי זכיתי לבקר כמה פעמים אצל הגה"ק מסאטמאר זי"ע. אבי מורי ז"ל היה לוקח אותי עמו להיות במחיצת הקודש בהושענא רבא ובמעמד הדלקת נרות חנוכה. את המעמד בהושענא רבא, זאת לא שייך לתאר על גליון, כי היה זה מעמד עילאי באופן נעלה ומיוחד ביותר, דלה העט מלהביעה... ומעמד הדלקת נרות חנוכה, גם זה היה מעמד מיוחד במינו. גם בבחרותי נסעתי אליו לימי החנוכה, ומיד כשהיו נכנסים להבית המדרש, היו מרגישים אורא עילאית ומרוממת ביותר, פני הרבי הבהיקו באור זך ומיוחד.

אני זוכר היטב את הברכה על הדלקת נרות חנוכה שנאמר באש להבה הבוקע רקיעים.

שמעתי מאנשים שהיו במחיצת הגה"ק מסאטמאר זי"ע יום אחד קודם הסתלקותו – שבת מברכים חודש אלול – והתפללו עמו בשבת כשעדיין בירך את החודש. במוצ"ש, העירו אותנו בקעמפ, וכנסו את כולנו בבית המדרש להתפלל על הרבי שמצבו הוחמר ביותר רח"ל. הבחורים לא יכלו לעכל כלל ולא אבו להאמין שמצבו של הרבי בכי רע – הדבר היה פשוט ביותר שהרבי הולך להאריך ימים ולהנהיג את הדור ולקבל עם כולנו את פני משיח צדקנו. וכן ביום ראשון למחרתו, כשנתקבלה הידיעה המרה אודות פטירת הרבי, היינו כולנו באבל גדול.

זכורני שבאותה שבוע של הסתלקותו של הגה"ק מסאטמאר זי"ע, שהה עמנו בקעמפ הגה"צ אב"ד מטערסדארף זי"ע בעל "שם משמואל", והיה דין ודברים בין מקורבי הרב, אם לספר לו מהסתלקות הגה"ק מסאטמאר, שכן בין שני הגדולים האלה שררה קשרי ידידות אמיצים, וחששו לגלות לו, ובפרט שהרב כבר היה זקן מופלג, למעלה מתשעים שנה (ואכן הרב נסתלק פחות משנה אח"ז ביו"ט שני של שבועות תש"מ), ובסוף החליטו שלא לגלות לו, וכל הבחורים של הקמעפ נסעו להשתתף בהלוויה, ומישהו נשאר עם הרב, ולאחר זמן נתגלה להרב דבר ההסתלקות, והיה שבור מזה לשברי שברים.

כל מי שהשתתף בלוויה, ראו עליו שחשך עליו עולמו, כל אחד חשב "אז דער וועלט איז אינטערגעגאנגען" [שהנה העולם מתמוטט תחתיו]. כשהמטה יצאה מחדר הטהרה, במקרה עמדתי בסמוך לה, ודחקתי עצמי ונכנסתי עמה לבית המדרש, וכל הקהל געו בבכיה עצומה עד למאוד – ולא היה שייך להתחיל את

ההספדים מרוב הבכיות, ואחד התחיל לצעוק שכולם יפסיקו לבכות, ואחר צעק כנגדו "תן לנו לבכות"...

*****

כידוע שקדוש ישראל הרה"ק רבי ישראל אבוחצירא זי"ע – הידוע בכינויו ה"באבא סאלי" – היה מברך "מים" שהיו מביאים אצלו, והיו אלה מים קדושים, וסגולות רבות נקשרו לכך.

בבחרותי זכיתי ליכנס אל הקודש פנימה, והבאתי אתי בקבוק גדול של מים כדי שיברכם. כשראני עם הבקבוק הגדול, חיך ושאלני "למה בקבוק כ"כ גדול", והשבתי "אני רוצה הרבה ברכות", הגיב ה"באבא סאלי" ואמר "יהיה לך בע"ה הרבה ברכות"...

*****

בשנות בחרותי, כשהיה הגאון האדיר רבי משה פיינשטיין זצ"ל חלש מאוד, היה מתפלל עם מנין בביתו, ורק בימי שני וחמישי בעת קריאת התורה, אז הרשו לאחרים להיכנס אליו – לאלה שהזמינו מראש. לאחר התפילה היו ניגשים אליו, והיה מקבל את כל אחד בסבר פנים יפות במאור פנים ובחמימות.

פעם אחת נזדמן לי להיות אצל רבי משה בעת קריאת התורה, וישב בכסא גלגלים, וניגשתי אליו ובירך אותי מעומק לבו ושאל אותי לשמי ולמקום לימודי ומה שלומדים, והכל בשפה ברורה ונעימה באצילות מופלאה וענוות חן. לאחר איזה ימים חלה רבי משה ביותר, ולקחוהו לבית החולים שם נסתלק לאחר כמה שבועות,

ואכן הייתי מן האחרונים שזכו להיות במחיצתו בביתו ולקבל את ברכתו...

*****

לאחר נישואיי התגוררתי זמן מה בארץ ישראל, וזכיתי כמה פעמים להיכנס אל הגאון האדיר רבי עובדיה יוסף זצ"ל, ונשתוממתי לראות ספר תורה חי – א לעבעדיג'ע ספר תורה – כידוע שהגאון רבי עובדיה זצ"ל היה בקי עצום בכל חדרי התורה פשוטו כמשמעו, ואף זכיתי להשתעשע עמו בפטפומי דאורייתא, והתפעלתי מאוד לראותו מצטט תשובות שלימות בעל פה בלשונם ממש, ואף לאחר שעברתי להתגורר באמריקא, כשביקרתי בארץ ישראל מפעם לפעם, נסעתי אליו לבקרו, וכדרכו קיבל אותי בחמימות וחיביבות.

באחת הפעמים הבאתי להגאון רבי עובדיה זצ"ל את הספר "שישו ושמחו" – "שמחת חתן" על ענייני נישואין שיצא לאור לקראת חתונתי. הרב לקח את הספר בתשואות חן, ואמר לי בחיוכו המפורסם שופע טוב לב "תחזור בעוד שנה, ואז תראה את הספר מלא הגהות"...

אח"כ נכנס עמי לחדר אוצר הספרים שלו, וראיתי מאות מאות ספרים על גבי ספרים, וכמעט כל ספר שהוצאתי מן הארון לעיין בו, ראיתי שהיה מלא הגהות מתחילת הספר ועד סופו...

פעם שאלתי את הרב איזו שאלה, ואז התחיל לפרט לי תשובות רבות של גדולי עולם, וציטט את לשונם ממש מילה במילה, ואח"כ אמר לי "כל זה אמרתי רק לידיעתכם, אבל לכם זה

לא נוגע, כי אתם אשכנזי", והתחיל לצטט לי הרבה תשובות מגדולי הפוסקים האשכנזים – ושוב מלה במלה...

*****

זכורני, שבימי בחרותי הלכתי פעם עם אבי מורי ז"ל לבקר את ש"ב כ"ק מרן הגה"ק בעל "ויחי יוסף" מפאפא זי"ע, שהיינו קרובים מצד אמו, והתפתח שם שיח מעניין ביניהם אודות זקנינו ושאר גדולי ישראל זכותם יגן עלינו, ותוך כדי שיחתם הבחנתי בדבר נפלא עד למאוד, שכל אימת שהוזכר שמו של אחד מגדולי ישראל, התרומם קימעה הגה"ק מפאפא זי"ע מכסאו לכבודו...

*****

בשנות בחרותי, בעת למדי בישיבת "באר שמואל", היה לנו מגיד שיעור אחד שהיה מקורב מאוד אל כ"ק האדמו"ר מסקולען זי"ע בעל "נועם אליעזר". יום אחד אמר לנו המגיד שיעור, שאם נלמוד טוב, אזי יתן לנו אח"כ מתנה מאוד חשובה.

כשהגיעו ימי החנוכה, אמר לנו המגיד שיעור שכעת יתן לנו את המתנה, ואמר לנו שבכוונתו לנסוע ביחד עם כל הבחורים לווייליאמסבורג אל האדמו"ר מסקולען, והרבי יערוך אתנו מסיבת חנוכה פרטית, ולא יהיה רשות לאף אחד מלבדנו להשתתף.

וכך הוה, נסענו אל הרבי, והכניסנו אל חדר הרבי, ורק אנו הבחורים עם המגיד שיעור השתתפנו שם, והיתה מסיבה מיוחדת ומפוארת שמאוד קשה לשכוח. הרבי זצ"ל התייחס במאור פנים וחביבות מיוחדת לכל בחור ובחור, שרנו ביחד שירי רגש נעלים

ומרוממים של חנוכה וניגונים אחרים, והרבי השמיע לנו מדברות קדשו לכבוד חנוכה, וחילק לכל בחור חנוכה געלט, ובירך כל אחד בנפרד בברכות לרוב מעומק לבו הטהור, והיה זה באמת מתנה מיוחדת ממש – השוה יותר משאר המתנות שהיינו יכולים לקבל...

*****

זכיתי ב"ה להסתופף כמה פעמים בצילו הטהור של כ"ק מרן הגה"ק מקלויזענבורג זי"ע, ואף השתתפתי – בלמדי בארץ ישראל – בשיעורי חומש רש"י שמסר בליל שישי בימי הקיץ, וכמו"כ שהיתי בצילו איזה שבתות.

עדיין חקוקה בעצמותי, אותה שבת בפרשת וארא תשמ"ב בבארא פארק, בה זכיתי לשבות בצילא קדישא במלואו – החל מהשיעור חומש רש"י ליל ששי עד מוצש"ק – ועמדתי משתומם לראות את עבודתו הקדושה של הרבי בעוז ותעצומות, את התפילות הארוכות בהשתפכות הנפש, את המתיקות והתרוממות.

זכורני, שבשבת בבוקר, לאחר שגמרו להתפלל תפילת שמו"ע של שחרית, ירדו כל קהל המתפללים לקידושא רבא, וכשחזרו להיכל הביהמ"ד, עדיין אחז הרבי באמצע תפילת שמו"ע, כששתי מגבות מסובבות סביב ראשו – וראו בעליל שהוא מנותק מכל הנעשה בד' אמות סביבו, והוא כל כולו מקשה אחת קודש לה'...

*****

לפני שנים רבות שמעתי מפ"ק של מרן הגה"ק מקלויזענבורג זי"ע, דהנה איתא בירושלמי שבאמת בזמנינו לא היו צריכים כלל

להתפלל, לפי שאין יכולים לכוין בתפילה כדבעי, ומה שמתפללים הוא כדי "שלא תשתכח תורת תפילה" – דהיינו אנו מתפללים כדי שלא ישכחו שפעם היה דין שצריכים להתפלל, אבל בעצם מדין תפילה, לא היו צריכים להתפלל, ע"כ דברי הירושלמי.

ואמר הגה"ק מקלוזענבורג זי"ע: אני מחפש את הירושלמי הזה כבר ששים שנה – ואני מבקש מכם – אם יש אחד היודע היכן הירושלמי הזה כתוב, אנא, יבוא בבקשה להודיעני – ואם תשאלוני מנין לי דבר זה שיש בכלל ירושלמי כזה – אומר לכם, כך שמעתי ממו"ר הגה"ק רבי טעביל מדוקלא זי"ע, ואם מורי אמר שיש ירושלמי כזה – אין לי ספק שיש כזה ירושלמי – אך במטותא מינייכו, היודע היכן הירושלמי שיבוא להודיעני...

כשחזרתי לביתי, לקחתי פיסת נייר וכתבתי מכתב, אח"כ לקחתי עוד פיסת נייר וכתבתי עוד מכתב – את המכתב הראשון שלחתי אל הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל אב"ד מונטריאל, ואת המכתב השני שלחתי אל יבלחט"א הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א – אשר שניהם מהבקיאים הגדולים בדורנו – ואכן כתבתי לשני הגדולים את מה ששמעתי מהגה"ק מקלוזענבורג בדבר הירושלמי, ושאלתי את פיהם היכן דברי הירושלמי.

לאחר זמן קצר קיבלתי מכתב מהגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א שכתב לי שאינו יודע היכן יש כזה ירושלמי, אך הוא ציין כמה מראי מקומות ששם כתוב כעין הדברים האמורים בשם הירושלמי – כמו כן הגיע מכתב מאת הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל שכתב שבספר הקנה מגדולי המקובלים, שם כתב ממש כדברים האלה, אבל לא ציין היכן המקור של הירושלמי.

כעבור כמה שנים, נפגשתי עם הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל בעיר פליישמאנס באחד מימי הקיץ, והצגתי את עצמי –

אמרתי לו את שמי ואת מקום מגורי – ואז שאל אותי מיד "האם ראית את הספר הקנה?"...

*****

בילדותי למדתי בישיבתו של הגה"צ רבי שמואל עהרענפעלד זצ"ל אב"ד מאטערסדארף, וזכיתי לשמשו עוד בהיותי ילד צעיר וגם בשנות בחרותי. הייתי רגיל להמתין עבורו כשהגיע לישיבה, ופתחתי לו את הדלת, ועזרתי לו בצרכיו כמו לפשוט את מעילו, וכדומה, וכן כשהלך הביתה מן הישיבה, ובפרט בימי הקיץ בקעמפ, ולויתי אותו לפעמים לעלות את ההר מביתו לבית המדרש ובחזור, וזכיתי להנות מהאור הגדול והבהיר שהביא עמו עוד משנות קדם בימי גדולים וצדיקים מצוקי ארץ זכותם יגן עלינו.

בזקנותו כשקשתה עליו ההליכה, גם השתדל ללכת ברגל את הדרך מביתו לישיבה, וכשאני – או אחר – לא לויתי אותו הביתה, הגיעה הרבנית בעצמה ללוותו, אך משהוכבד זקנתו ואפסה כוחו, הציע אברך אחד שהוא יסיע אותו ברכבו, אך הרב לא רצה להטריחו, עד שהאברך הגה רעיון, שכל יום הרב יאמר לו דבר תורה כלשהו, והנסיעה ברכב תהיה תשלום עבור זה, ולזאת הסכים הרב.

יום אחד כשירד הרב מן הרכב, והנהג התחיל לנסוע משם, פתאום הסתובב הרב, והתחיל לרדוף אחר הרכב. הנהג נבהל מאוד, ושאל את הרב "מה אירע? אולי שכח הרב משהו בתוך הרכב?" אמר לו הרב "לא, רק שכחתי לומר לך היום את הדבר תורה..."

*****

בבחרותי הגיע פעם אבי מורי ז"ל לבקרני בקעמפ, ונכנסנו ביחד למעונו של הגה"צ אב"ד מאטערסדארף לביקור הוד. הרב קיבל אותנו בחמימות רב, ודיבר עמנו שיחה שלימה ומעניינת אודות זקנינו ושאר גדולים, שביניהם היו כאלה שהיו קרוביו ומחותניו. בצאתנו משם, קם הרב ורצה ללוותינו בחוץ, אך אבי התחנן אליו שלא יעשה את זה, כי הרב כבר היה בזקנותו, אך הרב התעקש ואמר "אזעלכע זכות אבות נישט צו באגלייטן?!"...

*****

זוכר אני איך שהרב – הגה"צ רבי שמואל עהרענפעלד זצ"ל אב"ד מאטערסדארף – אמר מידי יום ביומו שיעור מיוחד לבחורים חריפים בחדר הפרטי שלו. פעם אחת אירע שלא קרא את הבחורים לחדרו לומר את השיעור הקבוע, והיה זה חידוש גדול, כי מעולם לא החסיר את השיעור – אך כולם חשבו שזה מקרה נדיר, אמנם כשהדבר חזר על עצמו למחרתו וכן ביום השלישי, הבינו הבחורים שמשהו קרה, והחליטו לשאול אותו על כך.

נכנס אליו אחד הבחורים, וכשנכנס ראהו יושב על כסאו, כשרגל אחת מורמת למעלה על כסא. הבחור אמר לו שכל הבחורים דואגים ואין יודעים למה הוא אינו קורא אותם לחדרו לומר את השיעור הקבוע. אמר לו הרב: קיבלתי מכה ברגלי, ואני מוכרח להרים את הרגל על הכסא, ברם אין רצוני שיראוני במצב כזה שאני לומד כשרגל אחת מורמת על הכסא, שכן אינני רוצה שאפילו אחד יחשוב שכך אפשר לשבת בעת הלימוד...

*****

במשך השנים זכיתי שהיה לי קשר עם פוסק הדור, הגאון האדיר רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל בעל "שבט הלוי". ובנוסף לזה היה הוא המסדר קידושין בנישואי הוריי ז"ל – מה"סידורי קידושין" הראשונים שהיה לו בהאי עלמא.

*****

לאחר נישואיי, ביקרתי אצל פוסק הדור הגאון האדיר בעל "שבט הלוי" זצ"ל, ואמרתי לו שמו"ח שליט"א אמר לי שהוא קרוב משפחה של הרב דרך משפחת שיף, אך הוא אינו יודע בדיוק מהי הייחוס. כששמע הרב את דבריי, התיישב בסבלנות גדולה, ובאורך רוח התחיל להסביר לי בדיוק מהי הקורבא, ופירט כל השמות של זקנינו ודודינו בבקיאות מופלאה, עד שהדברים התחווירו כשמלה.

בעת שסיים לפרט את כל הייחוס, התבטא הרב בענוות חן: הלא נאמר בפסוק (ישעיהו נ"ח, ז') "ומבשרך לא תתעלם", וא"כ אני חייב ליתן לך "דורון דרשה" לכבוד החתונה, ומדי דברו, נתן לי כתשורה את הספר "שיעורי שבט הלוי" המיוחד לאברכים...

*****

פעם אחת בעת שביקרתי אצל הגאון האדיר בעל "שבט הלוי" זצ"ל, אמר לי ברוב התרגשות, שכעת הגיע מבית הדפוס הספר שו"ת שבט הלוי חלק ז', והוסיף לומר לי, שהיות ויש לי חלק בספר זה, שכן תשובה אחת מהספר היא תשובה שנכתבה כמענה לשאלתי (חלק ז' סי' כ"ח), ולכן מגיע לי לקבל את הספר, ואכן נתן לי הרב את הספר במתנה.

ולאחר מכן הוסיף הרב ואמר לי ברוב התרגשות, שכל פעם שאחד מספריו מגיע מבית הדפוס, הוא מברך "ברכת שהחיינו"...

*****

בשנתיים האחרונות – בשהותי לרגל יום הכיפורים בבני ברק – התפללתי עם בניי הבחורים שיחיו תפילת מנחה בערב יוה"כ ביחד עם בעל ה"שבט הלוי" זי"ע.

השנה בערב יוה"כ שעעל"ט – הערב יוה"כ האחרון לימי חייו – עמדתי בעת התפילה ממש מאחוריו, וזכיתי לראות את העבודת הקודש שלו מקרוב ממש. היה זה מחזה נורא הוד לראות את עבודתו הק' של האי גדול בישראל – בן המאה ואחד – נכנס לבדו לבית המדרש, בלי משענת המקל, ואינו נשען על שום אדם, ועומד לבדו על יד עמוד התפילה שלו ומתפלל את תפילת המנחה הארוכה של ערב יוה"כ בהשתפכות הנפש ובנעימות.

בערב יוה"כ שלפני שנה, זכינו שעלה על מעלות הארון הקודש לאחר תפילת מנחה, ונשא מדברותיו דרשה רגילה כדרכו בקודש – דברי התעוררות לקראת היום הגדול והנורא.

השנה, כשביקשוהו לאחר מנחה שישא מדברותיו – סירב – באמרו שאין לו כח, ורק לאחר שחזרו והפצירו בו שוב ושוב שישא מדברותיו הסכים, ואף הסכים להמתין כשביקשוהו שימתין קימעה עד שיביאו רמקול למקומו. אך לאחר כמה דקות אמר שאינו רוצה להמתין עוד, והחזיר פניו לעבר הקהל הקדוש, וכשסבבו את כסאו – התיישב ונשא מדברותיו – דברי ברכה קצרים. ובהיות שבעת התפילה עמדתי מאחורי הכסא, יצא כעת שהייתי נגד פניו ממש – אל מול פני המנורה הטהורה...

איך ארבעט נישט פאר די מוסדות...

סיפר לי אחד ששמע סיפור נפלא מאת כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-וויליאמסבורג שליט"א, וכך סיפר:

לפני הרבה שנים יצא אביו מרן הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע במחאה גדולה אודות ענין אחד, והיו הרבה אנשים וביניהם חסידי וויזשניץ שלא ראו בעין יפה המחאה הזו שגרמה לרוגז רב בקרב הרבה אנשים. באותה תקופה נכנס אל הרבי הגה"צ רבי מנחם מונדרר זצ"ל האדמו"ר מקאסוב-ירושלים, ושאל את הרבי "אני מבין שלפני שהרבי יצא עם דבר המחאה החריפה הזו, הוא לקח בחשבון שיהיו אנשים שונים שיהיה להם טענות על כך, אמנם שאלתי הוא, האם לקח הרבי בחשבון, שיהיו אנשים מחסידיו, בעלי יכולת ובעלי ממון, שבעקבות המחאה יפסיקו לתרום נדבות הגונות להמוסדות של הרבי, ויהיה הפסד גדול להמוסדות??"

אמר לו הרבי "איך ארבעט נישט פאר די מוסדות, איך ארבעט פארן אייבערשטער" [אינני עובד עבור המוסדות, אני עובד עבור הקב"ה]...

סיפר כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-לונדון שליט"א, שפעם אחת שאל את אביו הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע, מפני מה הוא מוחה על דברים ועניינים מסויימים שאין לו שום שייכות אליהם, והמשיך ואמר לאביו, שישנם אנשים שמתכלים עליו כאילו הוא ה"בעל הבית" של העולם, והם אינם מבינים מפני מה הרבי מתערב בעניינים שאין לו שום שייכות אליהם.

השיב לו אביו במתק לשונו "אילו הייתי ה"בעל הבית" של העולם, לא הייתי צריך לעשות רצון ה', ואמנם אדרבה, מפני שאינני "בעל הבית" של העולם, לכן הנני נכנע תחת רצון ה', ולכן דייקא מפני כך אני מוחה על כל זה..."

סיפר לי אחד, שלפני הרבה שנים חיבר אחד מבני משפחתו ספר על תולדות חייו ופועליו של כ"ק מרן ה"אמרי חיים" מוויז'ניץ זי"ע, ועלה בדעתו להראות את החיבור לבנו של ה"אמרי חיים", ה"ה מרן הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע, ולקבל ממנו הסכמה על הספר, ומפני שהיה חפץ שהספר ישא חן אצל הרבי, לכן בחר קטעים מסויימים מהספר, בידעו שהרבי יהנה מהם בוודאות, והראה אותם להרבי.

והנה, כשנכנס הלה אל הרבי, הראה לו תחילה מה שכתב בספרו, שמרן ה"אמרי חיים" זי"ע היה מקפיד שלא יצלמו אותו ולא יעשו ממנו תמונות - ובידעו שהרבי מוויזשניץ מקפיד מאד שלא יצלמו אותו, חשב שבודאי יהנה מזה הרבי ביותר. הרבי הסתכל על זה והגיב: "נו - איך ווייס נישט וויפיל דער טאטע האט מקפיד געווען אויף דעם" [נו - אינני יודע עד כמה הקפיד אבי על זה], והחזיר לו את הספר...

